

Хрущ В.
магістрантка II курсу
спеціальності 014 Середня освіта (Географія)
Науковий керівник – доц. Потокій М. В.

ПРИРОДНІ УМОВИ Й ЧИННИКИ РОЗВИТКУ ПАРФУМЕРНО-КОСМЕТИЧНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Постановка проблеми. Важливим для розміщення парфумерно-косметичної промисловості є природний фактор, а саме наявність сировинних ресурсів.

Метою статті є аналіз природних умов і чинників для розвитку парфумерно-косметичної промисловості.

Результати дослідження та їх обговорення. У парфумерно-косметичній промисловості найважливішу роль відіграють натуральні запашні речовини. Вони поділяються за походженням на речовини рослинного і тваринного походження.

До рослинних запашних речовин відносяться ефірні й екстрактивні масла, смоли, бальзами та рослини, які застосовуються для спиртових настоїв [8].

До запашних речовин тваринного походження відносяться мускус, амбра, боброва струміль тощо.

Ефірні масла – це маслянисті рідини, видобуті з квітів (троянди, жасмину тощо), квіткових нирок (гвоздики), плодів (анісу), шкірки плодів (лимона, апельсина), листя (м'яти), деревини (сандалового дерева). Ефірні масла отримують зі свіжих або висушених ефіроолійних рослин шляхом перегонки водяними парами (наприклад, рожеве, м'ятне і деякі інші), шляхом вичавлювання їх із шкірки (цитрусове), шляхом екстракції з допомогою летючих розчинників.

Екстрактивні масла вважаються найбільш якісними і застосовуються для виготовлення духів вищого гатунку: абсолют, або абсолютне масло – висококонцентрована натуральна запашна речовина з сильним і стійким ароматом, що отримується з екстрактових ефірних масел. Летючими і нелетучими розчинниками з квітового сировини витягають екстрактове масло, а потім конкурують, з якого шляхом обробки спиртом отримують абсолютне масло [9].

Основною сировиною для виробництва парфумерних товарів у рідкій формі є духмяні речовини (ефірні олії), спирт, вода та інколи фіксатори, барвники та антиоксиданти (консерванти).

Якість парфумерних виробів на 95% залежить від набору духмяних речовин, мистецтва парфумера, який складає парфумерні композиції.

Оснoву всіх парфумерних рідин становлять духмяні речовини. Це не індивідуальні поєднання, а багатокomпонентні суміші різноманітних компонентів: ефірних олій, смол, бальзамів, духмяних речовин тваринного походження або їх суміші із синтетичними духмяними речовинами, чи ж суміші тільки синтетичних духмяних речовин. Усі такі суміші називають парфумерною композицією.

Нині існує цілий ряд рецептур парфумерних композицій, які входять до складу товарної продукції, що випускається фірмами. При складанні композиції враховується стійкість запаху, яка пов'язана з летючістю духмяних речовин та наявністю фіксаторів. Слабко духмяні речовини найчастіше мають різкий запах, а легколеткі – більш ніжний запах. Усе це необхідно враховувати при складанні композицій. Для підвищення стійкості запаху до композиції вводять фіксатори. Це зменшує леткість компонентів суміші. Ці речовини повинні бути без запаху, добре розчинятися в етанолі. Це бензилбензоат, диетилфталат, бензилсаліцилат, дипропіленгліколь.

До смол та бальзамів належать ефірні олії, смоли, бальзами та суха рослинна сировина.

Ефірні олії – це легколеткі маслянисті рідини, які видобувають із рослинної сировини. На початок ХХІ ст. вже було відомо понад три тисячі духмяних речовин, вивчено половину з них, а промислове значення мають поки що тільки понад 200 ефіроолійних рослин. Ефірні олії, як правило, розміщені в якійсь одній або двох частинах рослини (квітках, коріннях, корі, плодах, листі).

Вміст ефірної олії невеликий 0,05-1,3 %, але є винятки: у коріандрі – до 2,2 %, у фенхелю – до 6%, анісі – 4%. Із квітів отримують олію троянди, жасминову ефірну олію; із квіткових бруньок – ефірну олію гвоздики; із плодів – анісову та кмину; із кірки плодів – лимонну, помаранчеву та бергамотову; із листя – м'ятну, геранієву; із деревини – сандалову; із коріння – ірисову.

Вміст олії в рослинах значною мірою залежить від кліматичних умов їх вирощування, біологічної стиглості, пори року (для коріння), часу збирання, метеорологічних умов, умов та часу зберігання та інших зовнішніх факторів. Невеликий вміст ефірної олії потребує перероблення великої кількості сировини для її видобування.

Усю ефіроолійну сировину можна поділити на: а) трав'янисту (головним чином у листях, менше у гілках та стовбурі: м'ята, герань, базилік, евкالیпт, лавр тощо); б) зернову (спілі плоди з насінням родини зонтичних: коріандр, аніс, кмін, фенхель); в) квіткову (троянда, лаванда, шавлія, жасмін); г) плодову (лимон, бергамот, помаранч);

г) кореневу (аїр, ірис); д) інші види ефіроолійної сировини (дубовий мох, лишайник).

У багатьох рослинах ефірні олії знаходяться у вільному стані, тому з них легко видаляються різними способами. У тих випадках, коли ефірні олії знаходяться у зв'язаному стані, наприклад у вигляді глюкозидів, для їх видалення потрібне додаткове розщеплення.

Ефірні олії добре розчиняють різні смоли, воски, парафіни, жири, гуму, тому при роботі з ними не можна використовувати таких речовин. Під дією світла і вологи в ефірних оліях відбуваються процеси окислення і осмолення, що супроводжується зниженням якості, зміною кольору та аромату. Тому їх слід зберігати в добре закритій тарі, в сухому прохолодному захищеному від сонячних променів приміщенні. Для уникнення окислення тару заповнюють ефірною олією на 93-97% від її об'єму. Ефіроолійну сировину переробляють частіше у свіжому вигляді; в сухому переробляють трави, коріння та іншу сировину, яка не втрачає ефірної олії (а інколи навіть трохи накопичує) при сушінні.

Вихід олії значною мірою залежить від умов і строків збирання врожаю (біологічна стиглість рослин, метеорологічні умови, час збирання).

На якість парфумерної сировини значно впливають метеорологічні, головним чином, погодні умови. Під час дощу, роси врожай не збирають. Після дощу рослинам дають можливість просохнути і тільки потім збирають. Наприклад, пелюстки троянди та інші квіти необхідно збирати рано вранці; збір у більш пізній час призводить до зменшення виходу олії, тому що за високих денних температур ефірна олія випаровується з поверхні квітів.

Зрізану сировину (квіти, трави), яку переробляють у свіжому вигляді, необхідно терміново доставляти на завод. Її не можна зберігати у вологому вигляді, оскільки це може призвести до самозігрівання, що також зменшить вихід олії і погіршить її якість. Щоб зменшити втрати ефірної олії при транспортуванні квіткової (і деякою мірою трав'яної) сировини, її переробляють у свіжому вигляді. Тому ефіроолійні заводи будують поблизу плантацій, на яких вирощують сировину, тобто спрацьовує так званий сировинний чинник розміщення підприємств парфумерно-косметичної промисловості.

Уся сировина зберігається в спеціальних закритих складах або на розвантажувальних майданчиках під тентом. Для сировини будують спеціальні настили. Шар сировини на настилах має бути не товщим за 20-50 см. Зберігати під тентом квіткову і деяку трав'яну сировину можна не більше трьох годин.

Основна зернова сировина для отримання ефірної олії в Україні – це коріандр, аніс, фенхель (кріп).

Список використаних джерел

1. Вилкова С. А. Товароведение и экспертиза парфюмерно-косметических товаров. Учебник для вузов. – М.: Издательский дом “Деловая литература”, 2000. – 286 с.
2. Засоби косметичні для очищення шкіри та волосся. Загальні технічні умови: ДСТУ 4315:2004. – [Чинний від 2005-07-01]. – К.: Держспоживстандарт України, 2005. – 15 с. – (Національний стандарт України).
3. Кривова А. Ю. Технология производства парфюмерно-косметических продуктов / А. Ю. Кривова, В. Х. Паронян. – М.: ДеЛиПринт, 2009. – 668 с.
4. Мозер Г. Початок відродження легкої промисловості // Легка промисловість. – 2005. – №3. – С. 7-8.
5. Пешук Л. В. Технологія парфюмерно-косметичних продуктів: навч. пос. для студ. // Л. В. Лешук, Л. І. Бавіка, І. М. Демідов. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 376 с.
6. Розміщення продуктивних сил / За редакцією Є. П. Качана. – К.: Видавничий дім «Юридична книга», 2002. – 212 с.
7. Солдатенко С. С., Кащенко Г. Ф., Головкин В. А. Полная книга по ароматерапии. Профилактика и лечение заболеваний эфирными маслами. – Симферополь: Таврида, 2005. – 480 с.
8. Чистілін Д. Еволюційний розвиток світової економіки та інтеграція України // Економіка України. – 1999. – №1. – С. 80-88.
9. Яковлева Л. А. Товароведение парфюмерно-косметических товаров: учебн. для вуз. / Л. А. Яковлева, Г. С. Кутаков. – СПб.: Издательство “Лань”, 2001. – 256 с.

Янчак В.

*магістрантка II курсу
спеціальності 014 Середня освіта(Географія)
Науковий керівник – проф. Заставецька Л. Б.*

ОСНОВНІ ФАКТОРИ БІДНОСТІ НАСЕЛЕННЯ: СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНИЙ АСПЕКТ

Постановка проблеми. Проблеми бідності та соціальної нерівності залишаються для України актуальними тривалий період. Кризові процеси їх лише загострили. Подібна ситуація є загрозливою і породжує значну соціальну напругу, знижує людський потенціал та гальмує подальший соціально-економічний розвиток країни. Тому необхідність негайного проведення заходів, спрямованих на боротьбу з бідністю та надмірною соціальною нерівністю, є очевидною. За таких умов дослідження особливостей соціальної структури українського суспільства, визначення основних причин зuboжіння більшої частини населення України та обґрунтування напрямів соціально-економічної